

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت آموزش و ترویج کشاورزی

وزارت جهاد کشاورزی

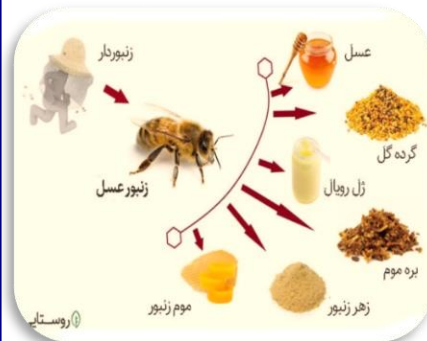
معاونت امور تولیدات دامی
مجری طرح توسعه زنبورداری

بسته آموزشی - ترویجی

ویژه پرورش زنبور عسل

سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲

شهریور ماه ۱۴۰۱

شناسنامه بسته آموزشی:

عنوان : بسته آموزشی - ترویجی ویژه پرورش زنبور عسل سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲

تهیه و تنظیم :

عبدالله موموندی، سعید رجاآبادی، حسین پیری، تورج صارمی، سارا شادمهر، حسین اکبرپور شکتائی، کامیار احمدی، محمد باقر مقدس، نرگس عظیمی، حسین پاشازانوسی

پیوست ترویجی یک برنامه عملیاتی آموزشی- ترویجی برای دست یابی به اهداف تعریف شده در برنامه ها، طرح ها و پروژههای معاونت ها و مدیریت های ستادی، سازمان ها و مؤسسات حوزه عمل وزارت جهاد کشاورزی است که بر اساس اصول و مبانی ترویج کشاورزی تهیه و با استفاده از رهیافت ها، الگوها و روش های آموزشی- ترویجی به اجرا در خواهد آمد.

این پیوست آموزشی- ترویجی بر اساس درخواست های بعمل آمده معاونت امور تولیدات دامی طی نامه های شماره ۱۴۰۱/۹۰۰/۶۲۴ مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۰۹ و مذاکرات و تفاهمات بعمل آمده میان دفتر مشاور برنامه ریزی و مجری طرح توسعه زنبور داری کشور معاونت امور تولیدات دامی و دفتر ترویج دانش و فناوری کشاورزی معاونت آموزش و ترویج سازمان تات برای دستیابی به اهداف تعیین شده تهیه و ابلاغ می شود. مسئولیت عملیاتی سازی این برنامه در سطح ملی بر عهده معاونت آموزش و ترویج کشاورزی سازمان تات و مجری طرح توسعه زنبورداری معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی، و در سطح استان ها بر عهده کمیته ای با ریاست معاون بهبود تولیدات دامی، دبیری مدیر هماهنگی ترویج کشاورزی و عضویت رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی، مدیران امور دام و دامپزشکی خواهد بود.

دوره زمانی:

از ابتدای مردادماه ۱۴۰۱ آغاز و تا پایان زمان برداشت محصول عسل در سال ۱۴۰۲ در استان های هدف ادامه خواهد یافت.

استان های هدف:

کلیه استان های کشور (با توجه به عملیات تعیین شده برای هر استان در جدول شماره....)

گروه های هدف (مخاطبان):

- مدیران، کارشناسان، و مروجان پهنه های تولیدی
- زنبورداران و پرورش دهندگان زنبور عسل

اهداف:

۱. تبیین اهداف و ویژگی‌های طرح توسعه زنبورداری کشور، با هدف آگاهی بخشی، علاقمند سازی و متقاعد سازی زنبورداران به منظور مشارکت در اجرای طرح مذکور در سراسر کشور.

۲. ارتقاء ضریب نفوذ دانش و فناوری‌های نوین در میان زنبورداران هدف برنامه در مراحل پرورش، نگهداری و تولید عسل و فرآورده‌های جنبی آن به منظور تولید محصول عسل و سایر فرآورده‌های جنبی مناسب در ابعاد کمی و کیفی.

تبصره: محورهای و موضوعات اصلی برای طراحی و اجرای فعالیت‌های آموزشی- ترویجی بر اساس پیشنهاد مجری طرح توسعه زنبورداری معاونت امور تولیدات دامی به شرح زیر می باشند:

رهیافت ها، الگوها و روش‌های آموزشی ترویجی مورد استفاده:

برای دستیابی به اهداف برنامه، بر اساس مراحل مختلف تصمیم نوآوری (آگاهی، علاقمندی، متقاعد سازی، پذیرش و همنوایی) و متناسب با ویژگی‌های مخاطبان برنامه در استان‌های هدف، ترکیبی از رهیافت‌ها (T&V، ترویج قراردادی، رهیافت متعارف ترویج و ...)، الگوها (مشارکتی یا غیر مشارکتی) و روش‌ها (انبوهی، گروهی و یا انفرادی) استفاده خواهد شد.

حجم عملیات پیش بینی شده:

الف) فعالیت های آموزشی- ترویجی:

الف-۱) ملی

جدول شماره (۱): حجم و عنوان فعالیت های ملی

ردیف	عنوان	واحد	حجم عملیات
۱	اعزام گروه‌های تخصصی ترویج بهره‌وری کشاورزی به عرصه‌های تولیدی (زنبور عسل)	مورد	۶
۲	سخنرانی‌های علمی از شبکه آموزش کشاورزی (شاک)	مورد	۱۵

الف) آمار مربوط به تعداد زنبورداران کشور به تفکیک استان در جدول ذیل آورده شده است.

جدول شماره (۲): تعداد زنبورداران کشور به تفکیک استان در سال ۱۴۰۱

ردیف	نام استان	تعداد زنبوردار (نفر)
1	آذربایجان شرقی	16,376
2	آذربایجان غربی	7,192
3	اردبیل	4,003
4	اصفهان	4,951
5	البرز	712
6	ایلام	2,109
7	بوشهر	766
8	تهران	1,415
9	جنوب کرمان	516
10	چهار محال و بختیاری	3,137
11	خراسان جنوبی	909
12	خراسان رضوی	4,295
13	خراسان شمالی	2,011
14	خوزستان	3,802
15	زنجان	3,634
16	سمنان	891
17	سیستان و بلوچستان	251
18	فارس	7,507
19	قزوین	2,204
20	قم	447
21	کردستان	7,600
22	کرمان	1,882
23	کرمانشاه	3,781
24	کهگیلویه و بویر احمد	3,047
25	گلستان	3,756
26	گیلان	5,064
27	لرستان	3,871
28	مازندران	8,029
29	مرکزی	1,677
30	هرمزگان	140
31	همدان	2,990
32	یزد	794
*	جمع کل	109,759

با توجه به آمار ارائه شده در جدول شماره (۲) توزیع فعالیت‌های ترویجی برای استان‌های مختلف کشور صورت گرفته است. در این خصوص توجه به نکات ذیل ضروری است:

ب) در حوزه پرورش زنبور عسل برای فعالیت‌های ترویجی هفت مورد فعالیت اصلی با ضرایب متفاوت در نظر گرفته شده است. ضمن اینکه برای هر فعالیت حجم آموزش‌های انفرادی نیز در قالب نفر در ستونی مجزا آورده شده اند.

جدول شماره (۳): عناوین فعالیت‌ها برای اجرای آموزش‌های ترویجی در حوزه پرورش زنبور عسل

ردیف	عنوان فعالیت	ضریب اهمیت فعالیت مربوطه (درصد)
۱	گرده افشانی	۲۵
۲	تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی	۱۵
۳	کوچ و استقرار زنبورستان	۲۵
۴	افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	۱۵
۵	بهداشت و بیماری‌های زنبور عسل	۲۰
۶	متنوع سازی محصولات زنبور عسل	۰
۷	استاندارد سازی محصولات زنبور عسل	۰
*	جمع ضرایب	۱۰۰

ج) از آنجایی که امکان اجرای تمامی فعالیت‌های هفتگانه مندرج در جدول شماره (۳) با توجه به پتانسیل‌های استان‌های مختلف کشور برای تمامی آنها امکان پذیر نمی باشد، لذا توزیع فعالیت‌های هفتگانه مذکور با توجه به ضرورت و امکان اجرای آنها در استان‌های مختلف در جدول شماره (۴) آورده شده اند.

جدول شماره (۴): توزیع نوع فعالیت در استان‌های مختلف کشور با توجه به فعالیت‌های هفتگانه

ردیف	استان	عناوین موضوعات					
		گرده افشانی	تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی	کوچ و استقرار زنبورستان	افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی‌های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	بهداشت و بیماری‌های زنبور عسل	متنوع سازی محصولات زنبور عسل
1	آذربایجان شرقی	*		*		*	
2	آذربایجان غربی	*		*		*	
3	اردبیل	*	*	*		*	
4	اصفهان		*			*	
5	البرز				*	*	
6	ایلام				*	*	
7	بوشهر			*		*	
8	تهران	*		*		*	
9	جنوب کرمان		*		*	*	
10	چهار محال و بختیاری					*	
11	خراسان جنوبی				*	*	
12	خراسان رضوی		*			*	
13	خراسان شمالی					*	
14	خوزستان			*		*	
15	زنجان					*	
16	سمنان				*	*	
17	سیستان و بلوچستان					*	
18	فارس		*			*	
19	قزوین	*		*		*	
20	قم					*	
21	کردستان					*	
22	کرمان					*	
23	کرمانشاه				*	*	
24	کهگیلویه و بویر احمد					*	

ردیف	استان	عناوین موضوعات					استاندارد سازی محصولات زنبور عسل
		گردہ افشانی	تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی	کوچ و استقرار زنبورستان	افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی‌های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	بهداشت و بیماری‌های زنبور عسل	متنوع سازی محصولات زنبور عسل
25	گلستان		*			*	
26	گیلان		*	*		*	
27	لرستان			*		*	
28	مازندران	*		*		*	
29	مرکزی					*	
30	هرمزگان			*		*	
31	همدان	*		*		*	
32	یزد					*	
*	جمع کل	7	7	12	6	32	0

بنابراین با توجه به ضرایب مربوط به هر فعالیت که در جدول شماره (۳) آورده شده اند ، استان فعالیت‌های هفتگانه مذکور را انجام خواهد داد.

الف-۲) استانی:

جدول شماره (۵): توزیع استانی فعالیت‌های ترویجی و آموزش‌های مهارتی در حوزه پرورش زنبور عسل

ردیف	نام استان	تعداد نبودار (نفر)	کارگاه آموزشی (مورد)	دوره آموزشی (مورد)	بازدید ترویجی (مورد)	روز مزرعه (مورد)	روز انتقال یافته‌ها (مورد)	هفته انتقال یافته‌ها (مورد)	آموزش انفرادی (چهره به چهره و ...) (مهارتی) (نفر)	دوره های
1	آذربایجان شرقی	16,376	30	30	30	5	10	2	8,188	2,995
2	آذربایجان غربی	7,192	20	20	20	5	۵	2	3,596	1,315
3	اردبیل	4,003	10	10	10	5	۵	2	2,002	732
4	اصفهان	4,951	15	15	15	5	۵	2	2,476	905
5	البرز	712	5	5	5	5	1	1	356	130
6	ایلام	2,109	5	5	5	5	3	1	1,055	386
7	بوشهر	766	5	5	5	5	1	1	383	140
8	تهران	1,415	5	5	5	5	3	2	708	259
9	جنوب کرمان	516	5	5	5	5	1	1	258	94
10	چهار محال و بختیاری	3,137	15	15	15	5	4	1	1,569	574
11	خراسان جنوبی	909	5	5	5	5	1	1	455	166
12	خراسان رضوی	4,295	15	15	15	5	۵	3	2,148	785
13	خراسان شمالی	2,011	10	10	10	5	3	1	1,006	368
14	خوزستان	3,802	20	20	20	5	3	1	1,901	695
15	زنجان	3,634	15	15	15	5	۵	2	1,817	665

ردیف	نام استان	تعداد نبوردار (نفر)	کارگاه آموزشی (مورد)	دوره آموزشی (مورد)	بازدید ترویجی (مورد)	روز مزرعه (مورد)	روز انتقال یافته ها (مورد)	هفته انتقال یافته ها (مورد)	آموزش انفرادی (چهره به چهره و ...) (مورد)	دوره های مهارتی (نفر)
16	سمنان	891	5	5	5	5	1	1	446	163
17	سیستان و بلوچستان	251	5	5	5	5	1		126	46
18	فارس	7,507	35	35	35	5	۵	2	3,754	1,373
19	قزوین	2,204	10	10	10	5	5	2	1,102	403
20	قم	447	5	5	5	5	1		224	82
21	کردستان	7,600	35	35	35	5	۵	2	3,800	1,390
22	کرمان	1,882	10	10	10	5	2	1	941	344
23	کرمانشاه	3,781	20	20	20	5	3	1	1,891	691
24	کهگیلویه و بویر احمد	3,047	15	15	15	5	3	2	1,524	557
25	گلستان	3,756	10	10	10	5	3	2	1,878	687
26	گیلان	5,064	10	10	10	5	3	2	2,532	926
27	لرستان	3,871	20	20	20	5	3	2	1,936	708
28	مازندران	8,029	10	10	10	5	۵	3	4,015	1,468
29	مرکزی	1,677	10	10	10	5	3	1	839	307
30	هرمزگان	140	5	5	5	5	1		70	26
31	همدان	2,990	15	15	15	5	2	2	1,495	547
32	یزد	794	5	5	5	5	1	1	397	145
*	جمع کل	109,759	405	405	405	160	102	47	54,880	20,071

نکته: سایت های جامع الگویی تولیدی ترویجی، کانون یادگیری (انتقال تجارب کشاورزان برگزیده به سایر بهره برداران)، کانون های جوانان روستایی و عشایری، مزارع محل اجرای طرح های تحقیقی - ترویجی، واحدهای نمایشی، مؤسسات و مراکز علمی و تحقیقاتی، پارک های علم و فناوری، مراکز رشد و شرکت های دانش بنیان، مزارع PVS از مهمترین مکان هایی هستند که از آنها بعنوان سازه های ترویجی برای اجرای فعالیت های آموزشی - ترویجی استفاده خواهد شد.

ه) توزیع استانی فعالیت های آموزشی - ترویجی با توجه به عملیات مصوب مندرج در جدول شماره (4) و درصدهای آنها در جدول شماره (۶) آورده شده است. توجه داشته باشید از آنجایی که جمع ضرایب و میزان مشارکت آنها باید برابر ۱۰۰ درصد باشد، لذا اگر استانی با توجه به جدول شماره (۴) فاقد یک یا چند مورد از عملیات هفتگانه مصوب باشد، درصد مربوطه به آنها به سایر عملیات اضافه شده است.

جدول شماره (۶): فعالیت های آموزشی - ترویجی به تفکیک استان، حجم و درصد عناوین اصلی و نوع فعالیت با توجه به جدول شماره (۴) در سال ۱۴۰۱

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)*	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
1	آذربایجان شرقی	16,376	گرده افشانی	0.35	5,732	2,866	2,866	1,048
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبورعسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر)**	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.35	5,732	2,866	2,866	1,048
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.3	4,913	2,456	2,456	898
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	16,376	8,188	8,188	2,995
2	آذربایجان غربی	7,192	گرده افشانی	0.35	2,517	1,259	1,259	460
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.35	2,517	1,259	1,259	460
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.3	2,158	1,079	1,079	395
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	7,192	3,596	3,596	1,315
3	اردبیل	4,003	گرده افشانی	0.3	1,201	600	600	220
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی	0.15	600	300	300	110
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.3	1,201	600	600	220

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبورعسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی(نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی(نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار	0.25	1,001	500	500	183
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	4,003	2,002	2,002	732
4	اصفهان	4,951	گرده افشانی	0.4	1,980	990	990	362
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	4,951	2,476	2,476	905
5	بدر	712	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبورعسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی(نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی(نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار	0.4	427	214	214	52
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.6	285	142	142	78
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	712	356	356	130
6	ایلام	2,109	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار	0.4	1,265	633	633	154
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.6	844	422	422	231
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	2,109	1,055	1,055	386
7	پوشهر	766	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.6	460	230	230	56

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	0.4	306	153	153	84
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	766	383	383	140
8	تهران	1,415	گرده افشانی	0.35	495	248	248	91
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
			جمع استان					
9	ایلام کرمان	516	گرده افشانی	0.3	155	77	77	28
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبورعسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی(نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی(نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار	0.3	155	77	77	28
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.4	206	103	103	38
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	516	258	258	94
10	چهارمحال و بختیاری	3,137	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	1	3,137	1,569	1,569	574
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	3,137	1,569	1,569	574
11	خراسان جنوبی	909	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبورعسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار	0.4	364	182	182	66
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.6	545	273	273	100
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	909	455	455	166
12	خراسان رضوی	4,295	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی	0.4	1,718	859	859	314
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.6	2,577	1,289	1,289	471
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	4,295	2,148	2,148	785
13	خراسان شمالی	2,011	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	1	2,011	1,006	1,006	368
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	2,011	1,006	1,006	368
14	خوزستان	3,802	گرده افشانی	۰,۶	2,281	1,141	1,141	278
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	3,802	1,901	1,901	695
15	زنجان	3,634	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)*	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	1	3,634	1,817	1,817	665
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
	جمع استان		—	1	3,634	1,817	1,817	665
			گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
		891	افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	0.4	356	178	178	65
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.6	535	267	267	98
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
	جمع استان		—	1	891	446	446	163
			گرده افشانی					
		251	تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)*	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	1	251	126	126	46
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	251	126	126	46
18	فارس	7,507	گرده افشانی	0.4	3,003	1,501	1,501	824
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	0.6	4,504	2,252	2,252	549
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	7,507	3,754	3,754	1,373
19	قزوین	2,204	گرده افشانی	0.4	882	441	441	161
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.4	882	441	441	161

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	0.2	441	220	220	81
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	2,204	1,102	1,102	403
20	گیلان	447	گرده افشانی	1	447	224	224	82
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	447	224	224	82
21	کردستان	7,600	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)*	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	1	7,600	3,800	3,800	1,390
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
		جمع استان	—	1	7,600	3,800	3,800	1,390
22	خراسان	1,882	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	1	1,750	875	875	344
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
		جمع استان	—	1	1,882	941	941	344
23	خراسان	3,781	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبورعسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار	0.4	1,512	756	756	277
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.6	2,269	1,134	1,134	415
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	3,781	1,891	1,891	691
24	کهگیلویه و بویراحمد	3,047	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبورعسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	1	3,047	1,524	1,524	557
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	3,047	1,524	1,524	557
25	گلستان	3,756	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبورعسل پربازده ایرانی	0.4	1,502	751	751	275
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)*	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.6	2,254	1,127	1,127	412
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
	جمع استان		—	1	3,756	1,878	1,878	687
			گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی	0.2	1,013	506	506	185
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.4	2,026	1,013	1,013	370
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.4	2,026	1,013	1,013	370
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
	جمع استان		—	1	5,064	2,532	2,532	926
			گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.6	2,323	1,161	1,161	425

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)**	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار	0.4	1,548	774	774	283
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل					
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	3,871	1,936	1,936	708
28	مازندران	8,029	گرده افشانی	0.4	3,212	1,606	1,606	587
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.4	3,212	1,606	1,606	587
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.2	1,606	803	803	294
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
*	جمع استان		—	1	8,029	4,015	4,015	1,468
29	گیلان	1,677	گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)*	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر) **	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	1	1,677	839	839	307
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
		جمع استان	—	1	1,677	839	839	307
			گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.6	84	42	42	15
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.4	56	28	28	10
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
		جمع استان	—	1	140	70	70	26
			گرده افشانی	0.4	1,196	598	598	219
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان	0.4	1,196	598	598	219
		2,990						

ردیف	استان	تعداد زنبوردار (نفر)	عناوین فعالیت های اصلی در حوزه پرورش و نگهداری زنبور عسل	سهم هر فعالیت (درصد)	حجم کل فعالیت های ترویجی (نفر)*	حجم فعالیت های ترویجی گروهی (نفر)**	آموزش های انفرادی	دوره های مهارتی (نفر)
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	0.2	598	299	299	109
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
		جمع استان	—	1	2,990	1,495	1,495	547
			گرده افشانی					
			تولید ملکه زنبور عسل پربازده ایرانی					
			کوچ و استقرار زنبورستان					
			افزایش تاب آوری برای استمرار فعالیت کلنی های زنبور عسل در شرایط ناپایدار					
			بهداشت و بیماری های زنبور عسل	1	794	397	397	145
			متنوع سازی محصولات زنبور عسل					
			استاندارد سازی محصولات زنبور عسل					
		جمع استان	—	1	794	397	397	145
		جمع کل استانها	—	—	109,759	54,880	54,880	20,071

* شامل فعالیت های ترویجی: کارگاه آموزشی، دوره آموزشی، بازدید ترویجی، روز مزرعه، روزانتقال یافته ها ، هفته انتقال یافته ها و آموزشهای انفرادی است.

** شامل: فعالیت های ترویجی ۷ گانه ذکر شده بغیر از آموزشهای انفرادی می باشد.

ب) فعالیت ها و اقدامات رسانه ای:

ب-۱) ملی:

ردیف	فعالیت/اقدام	واحد	حجم
۱	تهیه و تولید برنامه تلویزیونی شبکه آموزش سیما (برنامه رویش)	دقیقه	135
۲	تهیه، تولید پخش برنامه از شبکه برکت ملی (استودیو کشاورز)	دقیقه	۱۰۰
۳	ارسال پیام های ترویجی از طریق سامانه پیام رسان پات	عنوان	براساس نیاز استان های کشور
۴	نشریه	عنوان	۲
۵	بروشور	عنوان	۲
۶	فیلم	عنوان	۱
۷	کلیپ	عنوان	۲
۸	ابراپ	عنوان	۱
۹	پادکست	عنوان	۱

* وظیفه تعیین عنوان برنامه، تهیه محتوی و همچنین انتخاب و معرفی کارشناس مرتبط بر عهده معاونت امور تولیدات دامی می باشد.

ب-۲) استانی

ردیف	نام استان	تهیه و تولید برنامه رادیویی و تلویزیونی (عنوان)	تهیه، تولید و پخش برنامه از شبکه برکت استانی (عنوان)*	ارسال پیام های کوتاه ترویجی (عنوان)
۱	آذربایجان شرقی	۶	۸	۱۲
۲	آذربایجان غربی	۶	۸	۱۲
۳	اردبیل	۴	۶	۱۰
۴	اصفهان	۴	6	۱۰
۵	البرز	۲	4	۱۲
۶	ایلام	۳	3	۷
۷	بوشهر	۲	2	۵
۸	تهران	۳	4	۷
۹	جیرفت و کهنوج	۲	۲	۵
۱۰	چهار محال و بختیاری	۴	6	۱۰
۱۱	خراسان جنوبی	۲	2	۵
۱۲	خراسان رضوی	۴	6	۱۰
۱۳	خراسان شمالی	۳	2	۷
۱۴	خوزستان	۲	۲	۵
۱۵	زنجان	۴	6	۱۰
۱۶	سمنان	۲	2	۵
۱۷	سیستان و بلوچستان	۲	۲	۵
۱۸	فارس	۶	8	۱۲
۱۹	قزوین	۳	4	۸
۲۰	قم	۲	2	۵
۲۱	کردستان	۲	4	۵
۲۲	کرمان	۳	4	۸
۲۳	کرمانشاه	۴	6	۱۰
۲۴	کهگیلویه و بویر احمد	۴	6	۱۰

ردیف	نام استان	تهیه و تولید برنامه رادیویی و تلویزیونی (عنوان)	تهیه، تولید و پخش برنامه از شبکه برکت استانی (عنوان)*	ارسال پیام های کوتاه ترویجی (عنوان)
۲۵	گلستان	۴	۶	۱۰
۲۶	گیلان	4	۶	۱۰
۲۷	لرستان	۴	۶	۱۰
۲۸	مازندران	۶	۸	۱۲
۲۹	مرکزی	3	۴	۸
۳۰	هرمزگان	2	۲	۵
۳۱	همدان	۴	۶	۱۰
۳۲	یزد	۲	۲	۵
*	جمع کل	۱۰۸	۱۴۵	۲۶۵

* هر عنوان برنامه تولید و پخش از شبکه برکت استانی ۲۰ دقیقه می باشد.

استانی

ردیف	فعالیت/اقدام	واحد	حجم	استان
1	پوستر و اطلاعیه های ترویجی	عنوان	۷۰	استان های کشور
۲	نشریه	عنوان	۳	استان های کشور
۳	بروشور	عنوان	۶	استان های کشور
۴	کلیپ	عنوان	۴	استان های کشور

سازمان کار اجرایی برنامه:

سطح ملی:

۱. مجری طرح توسعه زنبورداری معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی (رییس کارگروه)
۲. دفتر ترویج دانش و فناوری کشاورزی معاونت آموزش و ترویج سازمان تات (دبیر)
۳. معاونت علمی و فناوری معاونت آموزش و ترویج سازمان تات (عضو)
۴. دفتر مدیریت دانش و رسانه های ترویجی معاونت آموزش و ترویج سازمان تات (عضو)
۵. دفتر آموزش بهره برداران معاونت آموزش و ترویج سازمان تات (عضو)
۶. دفتر آموزش کارکنان معاونت آموزش و ترویج سازمان تات (عضو)

تبصره: وظیفه هماهنگ سازی تمامی واحدی اجرایی مرتبط (در سطح ملی برای حضور و مشارکت در اجرای فعالیت های آموزشی- ترویجی مرتبط با طرح برعهده مجری محترم طرح توسعه زنبورداری معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی است

سطح استان:

۱. معاونت بهبود تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی استان (رییس کارگروه)
۲. مدیر هماهنگی ترویج کشاورزی سازمان جهاد کشاورزی استان (دبیر)
۳. رییس مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان (عضو)
۴. مدیرکل دامپزشکی استان (عضو)
۵. مدیر امور دام استان (عضو)

تبصره: وظیفه هماهنگ سازی تمامی واحدی اجرایی مرتبط (در سطح استانی) برای حضور و مشارکت در اجرای فعالیت های آموزشی- ترویجی مرتبط با طرح برعهده معاونت امور تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی استان (رییس کارگروه) است

شیوه های تأمین منابع مالی مورد نیاز:

برای حصول اطمینان از اثربخشی فعالیت ها و اقدامات پیش بینی شده در این بسته، ضرورت دارد تمامی فعالیت های جاری در طرح توسعه زنبورداری هماهنگ و هم راستای با فعالیت های آموزشی- ترویجی و در جهت توانمندسازی کشاورزان هدف عملیاتی گردد. بدین منظور و با توجه به هزینه های بالای فعالیت آموزشی- ترویجی مندرج در این بسته، منابع مالی لازم برای عملیاتی سازی آنها بر اساس تصمیمات کمیته استانی بصورت مشترک از محل اعتبارات آموزشی- ترویجی مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی استان (ملی- استانی)، مدیریت اموردام، مجریان دولتی، مجریان غیر دولتی و مباشرین طرح تأمین و پرداخت خواهد شد.

کنترل و نظارت:

به منظور حصول اطمینان از حسن اجرای برنامه تیم های نظارتی متشکل از کارشناسان مجری طرح توسعه زنبورداری و معاونت آموزش و ترویج کشاورزی سازمان تات تشکیل و اقدامات لازم را بعمل خواهند آورد.

مستند سازی، گزارش گیری و تعیین اثربخشی:

۱. وظیفه مستند سازی فعالیت ها و اقدامات بعمل آمده در استان های هدف بر عهده مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی هر استان خواهد بود.
۲. گزارش استانی فعالیت ها و اقدامات اجرا شده توسط مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی و با همکاری معاونت امور تولیدات دامی استان تهیه و در دوره های زمانی سه ماهه به دفتر ترویج دانش و فناوری کشاورزی معاونت آموزش و ترویج سازمان تات ارسال خواهد شد.
۳. گزارش تجمیعی (ملی و استانی) فعالیت ها و اقدامات بعمل آمده با امضاء معاون آموزش و ترویج سازمان تات برای مجری طرح توسعه زنبورداری ارسال خواهد گردید.
۴. میزان اثر بخشی و دستیابی به اهداف برنامه در پایان طرح در سطوح استانی و ملی توسط معاونت آموزش و ترویج سازمان تات تهیه و منتشر خواهد شد.